

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-625

5.7.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Vilkår for gebyrileggelse – varsling - dispensasjon - sykdom

Klager ble ilagt gebyr for perioden 13.4.23 til kjøretøyet ble avregistrert den 21.12.23. Klager påklaget gebyrileggelsen 12.1.24 og viste til at helseproblemer hadde gjort han ute av stand til å ivareta sine økonomiske forpliktelser i perioden. Klager viste også til at han ikke hadde mottatt tilstrekkelig varsel om gebyrileggelsen. Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og begrunnet avslaget med at det ikke fremgikk konkret av legeerklæringen hvilken innvirkning helsesituasjonen hadde på klagers evne til å opprettholde forsikringen i gebyrperioden. Videre viste foreningen til at gebyrkrav ble sendt på en betryggende måte til klager, gjennom eFaktura. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å gi klager dispensasjon for gebyret som følge av klagers helsetilstand eller økonomi.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn som klager er eier av.

Det fremgår av TFFAuto at kjøretøyet var forsikret frem til forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling den 12.4.23.

Trafikksforsikringsforeningen varslet klager elektronisk via SMS og e-post 13.4.23 om at kjøretøyet fremstod som uforsikret. Gebyret ble ilagt den 17.4.23 for perioden fra og med 13.4.23 til kjøretøyet ble avregistrert 21.12.23.

Klager påklaget gebyrileggelsen den 12.1.24. I klagen skrev klager at han hadde hatt hendelser i livet sitt over lang tid som hadde gjort han ute av stand til å følge opp seg selv.

Siden klagen gjaldt opphør av forsikring, innhentet Trafikksforsikringsforeningen en uttalelse fra forsikringsforetaket som hadde avsluttet forsikringen. Forsikringsforetaket fremla kopi av faktura datert 20.1.23 med betalingsfrist 26.2.23 og purring datert 13.3.23 med betalingsfrist 27.3.23. I purringen fremgikk det at forsikringen ville opphøre dersom ikke kravet ble betalt innen fristen.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge gebyr og viser til at han ikke har vært i stand til å følge opp seg selv i en lengre periode. I legeerklæringen fremgår det at han har hatt problemer med å ivareta egne personlige og økonomiske interesser. Klager viser til at han var hjemløs i periode. Klager forklarer at han flyttet til en annen adresse 1.5. og at han aldri mottok noen telefon om gebyrileggelsen. Klager forklarer videre at "de" (TFF?) heller ikke har oppdatert seg mot folkeregisteret etter at adressen ble endret. Klager anfører videre at kjøretøyet ikke har vært i bruk i perioden.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører i hovedsak at det ikke fremgår konkret av legeerklæringen hvilken innvirkning helsesituasjonen hadde på klagers evne til å opprettholde forsikringen i den gjeldende gebyrperioden. Foreningen kan derfor ikke se at det er

dokumentert at klager i den aktuelle perioden var helt forhindret fra å overholde forsikringsplikten. Gebyret ble ilagt den 17.4.24 og kravet ble sendt som eFaktura. Alle gebyrkrav anses betryggende sendt og mottatt.

Sekretariatets konklusjon:

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår av sakens dokumenter at du var eier av det aktuelle kjøretøyet i gebyrperioden. Videre fremgår det at forsikringen gikk til opphør 12.4.23, og at kjøretøyet ble avregistrert 22.12.23. Kjøretøyet fremstod derfor som uforsikret i perioden mellom forsikringens opphør og nytegning, og gebyret kan som utgangspunkt ilegges.

Varsel og illeggelse av gebyr

Du har anført at gebyret må ettergis som følge av at Trafikksforsikringsforeningen ikke kontaktet deg per telefon om gebyrileggelsen og heller ikke har oppdaterte seg mot folkeregisteret etter at din adresse ble endret. Du viser til at du flyttet 1.5.

Spørsmålet blir dermed om Trafikksforsikringsforeningen har oppfylt varslingsplikten etter gebyrforskriften §§ 6 og 7 for perioden. Gebyrforskriften § 6 første ledd lyder slik:

Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller epost) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen. I andre tilfeller skal varselet skje samtidig med utskriving av gebyr.

Det fremgår av bestemmelsen at det er "siste forsikringstaker" av kjøretøyet som skal varsles elektronisk, forutsatt at kontaktinformasjonen til vedkommende er "tilgjengelig". Kontaktinformasjonen anses tilgjengelig når denne er lagt inn i TFFAuto, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse FinKN 2019-085.

Foreningen har fremlagt dokumentasjon som viser at du ble varslet elektronisk på e-post og SMS den 13.4.23. Trafikksforsikringsforeningen har derfor oppfylt sin varslingsplikt etter gebyrforskriften § 6 første ledd.

Videre følger det av gebyrforskriften § 7 at Trafikksforsikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyr så snart som mulig, og at underrettingen skjer ved utsendelse av kravet. Finansklagenemnda Skade (TFF) har i avgjørelse FinKN 2019-628 uttalt at varslene om gebyrileggelse må være avsendt på en betryggende måte. Med "betryggende" menes at "krav kan sendes til en adresse og/eller på annen måte som det er god grunn til å tro at man vil nå frem til adressaten på", se eksempelvis FinKN 2019-962.

Trafikksforsikringsforeningen har dokumentert at gebyrkravene ble sendt til deg digitalt som eFaktura. For at kunne motta e-faktura i nettbanken, må man gi ha gitt en aksept for dette. Ettersom Trafikksforsikringsforeningen sendte deg faktura elektronisk, har det formodning for seg at du hadde akseptert en slik måte å motta faktura på, og at kravene kom frem til din nettbank. Du hadde derfor anledning til å gjøre deg kjent med disse. Siden gebyrkravene ble sendt digitalt, kan vi ikke se at en eventuell endret postadresse vil få betydning for saken.

Slik saken er opplyst har foreningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for å gi dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse/reduksjon av gebyret)

Spørsmålet videre er om det er grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Du har i den forbindelse anført at du som følge av helsemessige årsaker har vært ute av stand til å ivareta bl.a. dine økonomiske forpliktelser.

Vi vil i det følgende vurdere om forholdet over gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges

kontroll".

Nemnda har i FinKN 2020-189 uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

I avgjørelse FinKN 2019-373 uttalte nemnda at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følgelig er et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse FinKN 2021-692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Så vidt vi forstår sakens faktum ble faktura og purring fra forsikringsforetaket sendt til deg. Vi legger dermed til grunn at du ut fra tilgjengelig informasjon hadde en oppfordring til å bringe forsikringene i orden. Det må anses å ligge innenfor din kontroll som forsikringstaker å opprettholde forsikringsdekningen ved å sørge for betaling av riktig beløp til riktig tid. Vår vurdering er dermed at du ikke har sannsynliggjort at manglende betaling skyldtes forhold utenfor din kontroll.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. bl.a. nemndsavgjørelse FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold nærmest har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy. I sak FinKN 2023-779 uttalte nemnda følgende om vurderingen:

Det skal etter dette mye til for at det skal være adgang til å gi dispensasjon, også i de tilfeller der sykdom påberopes som fritaksgrunn. Som sekretariatet har påvist, har nemnda i flere tidligere avgjørelser lagt til grunn at man må sannsynliggjøre at man nærmest har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påhviler en eier av et kjøretøy. Lengre sykehusopphold kan tenkes å være et eksempel på dette, men med dagens teknologiske muligheter vil man også fra sykehus kunne sørge for betaling av sine løpende forpliktelser.

Den fremlagte legeerklæringen viser at du har hatt problemer med å ivareta egne personlige og økonomiske interesser grunnet medisinske plager. Du har selv forklart at det har vært gjennom ekstreme perioder, og at du har vært under behandling siden august 2023.

Vi betviler ikke på at din situasjon har vært svært vanskelig, men som både forskriften og nemndspraksis viser, skal det mye til for å få ettergitt gebyret som følge av sykdom. Det at det er vanskelig å overholde økonomiske forpliktelser er ikke tilstrekkelig for å bli fritatt for gebyr.

Den vedlagte dokumentasjonen sier lite konkret om hvorfor det var vanskelig for deg å overholde forsikringsplikten. Det er heller ikke klart om tilstanden din var lik i hele gebyrperioden. Vi kan på bakgrunn av denne derfor ikke se at det er tilstrekkelig dokumentert at du var helt ute av stand til å overholde forsikringsplikten i den aktuelle perioden.

Etter dette har vi kommet til at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold som lå utenfor din kontroll. Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. Bilansvarslova § 17a annet ledd og forskriften § 9.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for å ettergi gebyret etter bilansvarslova § 17a annet ledd og forskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda ser først på spørsmålet om klager er varslet i tråd med gebyrforskriften § 6 første ledd som er gjengitt i sekretariatets avgjørelse, inntatt ovenfor.

Det er lagt frem dokumentasjon som viser at klager ble varslet om gebyrileggelsen både på SMS og e-post 13.4.23, samme dag som kjøretøyet ble uforsikret. Selve gebyrkravet ble sendt som e-

faktura 17.4.23. Klager har ikke bestridt at han har mottatt varslene og gebyrkravene.

Dette er, som sekretariatet riktig er kommet til, i samsvar med det lovgiver har bestemt. Det stilles ikke krav om personlig oppringing. Et slikt krav ville antagelig heller ikke vært mulig for Trafikkforsikringsforeningen å praktisere, gitt alle de sakene som til enhver tid er under behandling.

Adresseendringen som klager har påberopt seg, er uten betydning så lenge klager selv har åpnet for bruk av e-faktura gjennom banken sin. Nemnda har for øvrig merket seg at klager har kommunisert med både Trafikkforsikringsforeningen og Finansklagenemndas sekretariat på samme e-post adresse som ble benyttet ved opprinnelig varsling og senere ved utsending av fakturaer.

Klager har opplyst at kjøretøyet ikke har blitt brukt i gebyrperioden, men dette er ikke avgjørende for plikten til å holde kjøretøyet forsikret, idet forsikringsplikten er knyttet til registreringsreglene. Så lenge et kjøretøy er registrert, er eieren pliktig til å holde det forsikret.

Nemnda har også vurdert om det er påberopt og sannsynliggjort forhold som kan føre til hel eller delvis ettergivelse av det ilagte gebyret.

Adgangen til dispensasjon er fastsatt i bilansvarslova § 17 a og gebyrforskriften § 9 slik sekretariatet har redegjort for. Det sentrale er at dispensasjon er utelukket dersom det fantes handlingsalternativer, og at det er den som påberoper seg at det forelå "unnskyldelige forhold", som har bevisbyrden for at slike forhold var til stede i hele eller deler av gebyrperioden. Det siste innebærer at det må gjøres overveiende sannsynlig (mer enn 50 %) at slike forhold var til stede. I tillegg er det i norsk rett slik at bevistvil om faktiske omstendigheter går ut over den part "som har hatt mulighet og oppfordring til å sikre beviset for en faktisk omstendighet" hvis den andre parten ikke har hatt tilsvarende mulighet eller oppfordring, jf. Rt-2009-920.

Klager har påberopt seg helsemessige og dårlig økonomi/elendige boforhold som grunner for at det bør gis dispensasjon.

Når det gjelder det helsemessige, har klager lagt frem en legeerklæring datert 6.2.24 fra sin fastlege der legen blant annet skriver:

Pasienten forteller at han er langt nede. Han har hatt problemer med å ivareta egne personlige og økonomiske interesser grunnet medisinske plager, gjeldende fra høsten 2022. Han er i dag henvist videre utredning og behandling.

Nemnda leser erklæringen som om dette er første konsultasjon om de nevnte plagene, og at resultatet ble at fastlegen fant å burde henvise videre for utredning og behandling. Erklæringen er, slik nemnda vurderer den, uansett uegnet til å underbygge kravet om dispensasjon blant annet fordi den ikke sier noe om hva vanskene besto i i gebyrperioden, om det var "gode og dårlige" dager eller om hvilken hjelp klager fikk eller kunne fått. Klager har flere ganger blitt oppfordret til å gi utfyllende opplysninger, men har vært uvillig til det.

Han har også opplyst om elendige boforhold i en viss periode, men har ikke underbygget dette nærmere med konkrete opplysninger eller erklæring fra for eksempel NAV som han har vært i kontakt med. NAV skal ifølge klager ha nektet å godkjenne dekning av bilutgifter, men klager kunne og burde i så fall etter nemndas oppfatning ha avregistrert kjøretøyet som likevel ikke var i bruk ifølge ham selv.

Klager har etter dette ikke i tilstrekkelig grad sannsynliggjort at det foreligger faktiske omstendigheter som alene eller sammen med andre omstendigheter kan lede til dispensasjon for noen del av gebyrperioden, og klager plikter derfor å betale det hele.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)